

Јасмина Кнежевић

ЛУЦИДНИ СНЕВАЧИ СРПСКОГ РОМАНТИЗМА

(ХРЕСТОМАТИЈА ПОЕТСКИХ И ПРОЗНИХ ТЕКСТОВА
ОНИРИЧКЕ ПРОВЕНИЈЕНЦИЈЕ У КЊИЖЕВНОСТИ
СРПСКОГ РОМАНТИЗМА)

Јасмина Кнежевић
ЛУЦИДНИ СНЕВАЧИ СРПСКОГ РОМАНТИЗМА
(ХРЕСТОМАТИЈА ПОЕТСКИХ И ПРОЗНИХ ТЕКСТОВА
ОНИРИЧКЕ ПРОВЕНИЈЕНЦИЈЕ У КЊИЖЕВНОСТИ
СРПСКОГ РОМАНТИЗМА)

Издавач

Институт за српску културу Приштина – Лепосавић

За издавача

Главни и одговорни уредник

Проф. др Драган Танчић

Рецензенти

Академик Радомир Ивановић, редовни професор
Емеритус проф. др Сава Дамјанов, редовни професор
Др Марија Јефтимијевић Михајловић, виши научни сарадник

Уредник

Др Мирјана Бечејски

Лектура и коректура

Аутор

Прелом и припрема

Миодраг Панић

Штампа

ГИД „Рi-press“, Пирот

Тираж

150 примерака

ISBN 978-86-89025-77-4

На првој страни корица

*Илуминација алхемијској манускрипци Aurora consurgens, из XV века.
Аутор је непознат. Слика представља персонификацију Сунца и Месеца
и њихову борбу као сучељених, опозитних сила.*

Јасмина Кнежевић

ЛУЦИДНИ СНЕВАЧИ СРПСКОГ РОМАНТИЗМА

(ХРЕСТОМАТИЈА ПОЕТСКИХ И ПРОЗНИХ ТЕКСТОВА
ОНИРИЧКЕ ПРОВЕНИЈЕНЦИЈЕ У КЊИЖЕВНОСТИ
СРПСКОГ РОМАНТИЗМА)

Институт за српску културу Приштина – Лепосавић

Лепосавић 2022

Монографија је настала у оквиру научноистраживачког рада НИО по Уговору склопљеним са Министарством просвете, науке и технолошког развоја број: 451-03-68/2022-14 од 17. 1. 2022. године.

САДРЖАЈ

УВОДНА РЕЧ	7
ПРОЛОГ: Лаза Костић, <i>Књиџа о Змају</i> (одломци)	9
ПРЕДГОВОР	13

СФЕРЕ СНА

СФЕРЕ КОМПЕНЗАЦИЈЕ

I САН КАО КОМПЕНЗАЦИЈА ПОТРЕБЕ ЗА ЉУБАВАЉУ	39
1. СФЕРА СНА О ЖЕНИ	39
Петар II Петровић Његош	39
Горски вијенац (одломак)	39
Бранко Радичевић	42
? (одломак)	42
Утопљеница (одломак, XXI-XXV)	45
Ђура Јакшић	48
Љубав	48
Син седога Гамзе (одломци, II, III, V)	48
Неверна Тијана (одломак, III)	53
Јован Јовановић Змај	55
Под прозором	55
Ђулићи	56
XXX	56
XXXII	56
XXXIII	57
LIX	57
Тумачење сна	58
Два сна	59
Под прозором заспале дјевојке	60
Нема ништа од сватова	61
Чија је	62

Лаза Костић	63
Лице твоје	63
Дневник	64
1903. II	64
Искушење. Недеља, 11. октобра	64
Петак, 23. октобра	65
1904	65
Јануар, 20-21	65
Прекид. Духови (понедељак 20. и уторак 31. маја)	66
8. јула	68
22. јула	68
9. септембра	68
1905	69
Ђурђевдан	69
23. маја	70
Спасовдан (X. Хунгарија, 330)	70
11. јуна	70
1 (14) јуна	70
1906	71
24. јануара	71
26. јануара	71
1907	72
23. августа	72
7. септембра (Митровдан)	72
13. новембра	73
25. новембра	73
1908	73
2. фебруара	73
1. маја	74
13. јуна (Уочи Духова)	75
Трећи дан Духова (16/VI), пред зору	75
1908	76
3. августа	76
1908, 20. августа	77
1908, 18/5. септембра	78
1909	79
19. јуна	79
10. јула	79
20. август	80
3. септембра	80
22. октобра	81

1909	81
У понедељак, октобра 25	81
Santa Maria della salute	82
2. СФЕРА СНА О ПОРОДИЦИ	87
Јован Јовановић Змај	87
Ђулићи увеоци	87
LX	87
3. СФЕРА СНА О МАЈЦИ	89
Ђорђе Марковић Кодер	89
Роморанка (одломак)	89
Сан Матере Србске (одломак)	91
Ђура Јакшић	92
Поноћ	92
Јован Јовановић Змај	94
Мати, мати	94
II СФЕРА СНА О СЛОБОДИ И О СРПСТВУ (ЈУНАЧКА, КОСОВСКА СФЕРА).	
СФЕРА КРИТИЧКОГ СНА О СРПСТВУ	95
Петар II Петровић Његош	95
Изабрана писма. Осман-паши Скопљаку, <i>Цетиње, 5. октобра 1847</i>	95
Горски вијенац (одломци)	96
Шћепан Мали (одломци)	97
Заробљен Црногорац од виле	98
Ђура Јакшић	108
Љубичица	108
Јован Јовановић Змај	111
Омладина	111
Видов-дан	113
Српска војска приближује се Косову	116
Радујмо се (на дан када се проглашује независност Србије)	118
Српкињама пред Видов дан 1889	119
Уставно-успавна песма (пева се – не певала се – у Београду)	121
На покољ у Подгорици 1974	121

Али	122
Ранко на уранку нове године 1888	123
Шта то гора испод иња снови	124
Шта сад чине беле виле	124
Бој се бије	127
Бранкова жеља (причула се З.Ј.-у)	127
Из далека свијета	130
Лаза Костић	132
Међу звездама (<i>Вилованка</i>)	132
Иза сна	139
Стогодишњица Саве Текелије	141
Пролог за „Горски вијенац“	146

СФЕРЕ ИЛУЗИЈА

I ЖИВОТ ЈЕ САН (САН КАО МЕТАФОРА ЖИВОТА)	151
Петар II Петровић Његош	151
Луча микрокозма (одломци)	151
Плач или жалосни спомен на смрт мојега десетољетног синовца Павла Петровића Његоша, пажа его величества императора Николаја I-го (одломак)	152
Љетње купање на Перчању (одломак)	153
Ђура Јакшић	154
Све је прошло	154
Јован Јовановић Змај	155
И ако је ноћ вечита	155
Лаза Костић	156
Снове снивам	156
Моја дангуба (одломци)	156
II СМРТ ЈЕ (ВЕЧНИ) САН (САН КАО МЕТАФОРА СМРТИ)	157
Петар II Петровић Његош	157
Изабрана писма. Петру Маринковићу, <i>Цетиње, 10/22. август 1850</i>	157

Бранко Радичевић	159
Ђачки растанак (одломак)	159
<Радоост и жалоост> (одломак)	160
Јован Јовановић Змај	161
Крила и окриља времена	161
Из Дрине	161
Лаза Костић	163
Над Костом Руварцем	163
III СФЕРА ВИЗИЈА И ПРИВИЋЕЊА, СФЕРА ОБМАНА И ХАЛУЦИНАЦИЈА	165
Ђорђе Марковић Кодер	165
Сан Матере Србске (одломак)	165
Петар II Петровић Његош	166
Горски вијенац (одломци)	166
Бранко Радичевић	169
Урош (одломак)	169
Ђура Јакшић	172
Прве жртве (одломак)	172
Сеоба Србаља. Драмат у пет делова (одломак)	173
Проклети. Визија	181
Јован Јовановић Змај	186
Ђулићи увеоци	186
I	186
XXIV	187
XLV	189
LIX	189
Три хајдука	190
Лаза Костић	194
Међу јавом и мед сном	194
Максим Црнојевић. Трагедија у пет чинова (одломци)	194
Спомен на Руварца	196

**СФЕРА ПРОРОЧКОГ СНА.
СФЕРА ВИДОВИТОГ СНА.
СФЕРА СНА КАО ЗНАКА УПОЗОРЕЊА**

Ђорђе Марковић Кодер	205
Сан Матере Србске (одломци)	205
Петар II Петровић Његош	210
Горски вијенац (одломак)	210
Луча микрокозма (одломак, V)	213
Бранко Радичевић	216
Гојко (одломак)	216
Милета (одломак)	217
Ђура Јакшић	220
Прве жртве (одломак)	220
Јелисавета, књегиња црногорска (одломак)	222
Станоје Главаш. Таргедија у пет актова (одломци)	226
Сељаци. Приповетка из сеоског живота из године 1857	232
На мртвој стражи (одломак)	233
Српско чобанче (одломак)	234
Сирота Банаћанка (одломак)	235
Рускиња. Приповетка најновијег доба (одломак)	236
Чича Тима. Приповетка из учитељског живота (одломак) ...	238
Јован Јовановић Змај	240
Зора руди	240
Невјерни Вукола	241
Фатима	242
Видосава Бранковићева (одломак)	242
Потоп	245
Крв и сузе	252

**СФЕРА ОБОЖЕЊА.
МЕТАФИЗИЧКА СФЕРА СНА**

Ђорђе Марковић Кодер	259
Сан Матере Србске	259
Девесиље (одломак)	259
Митологије (одломци)	260
Искони (одломак)	261

Петар II Петровић Његош	262
Луча микрокозма (одломци)	262
Сан на Божић. Алигорија, тј. примјена	264
Јован Јовановић Змај	266
Уместо срца	266
Ђулићи увеоци	267
XXX	267
LV	268
LXIX	269
Пролећно јутро (одломак)	271
У грозници	274
Анђео доброг детета	276
Сан (прича са Истока)	277
Лаза Костић	284
Чедо вилино (одломак)	284

СФЕРА ДЕЧЈИХ СНОВА

Јован Јовановић Змај	287
Опрости ми	287
Пред туђим вратима	288
Молитве наше мале Данице (одломци, II, III)	289
После сна	291
Добро јутро, моја мала	291
Лени Рава	292
Ала слатко спава	293
Сан и јава	294
Очачар. Спомен из детињства (одломак)	294

СФЕРА ХАОСА

Ђорђе Марковић Кодер	299
Девесиље (одломак)	299
Бранко Радичевић	300
Циц!	300
Гојко (одломак)	301

Јован Јовановић Змај	303
Раухов сан. Балада	303
Само мирно	304
Песник пред Божић	305
Нико боље од бекри-Мује	307
Муса разбира за Марка	307
СXXXV	308
CLXIX Из ноћног дневника једног благодејанца	308
Изреке (кад су и з р е к е морају бити водене) X	309
Под чергом	309
Један сан	310
„Сан Краљевића Марка“	311
Лаза Костић	313
Сан	313
Дан и ноћ у московској „выставки“ (одломак)	315

ОКО СНА. СФЕРА ЛЕГЕНДИ, ВЕРОВАЊА И ПРЕДРАСУДА ВЕЗАНИХ ЗА САН

Ђорђе Марковић Кодер	325
Девесиље (одломци)	325
Петар II Петровић Његош	327
Горски вијенац (одломак)	327
Шћепан Мали (одломак)	328
Јован Јовановић Змај	329
СXX У просветном веку	329
Свети Сава и врба	329
БИОГРАФИЈЕ КЊИЖЕВНИКА	331
Ђорђе Марковић Кодер	331
Петар II Петровић Његош	332
Бранко Радичевић	332
Ђура Јакшић	333
Јован Јовановић Змај	334
Лаза Костић	334
БЕЛЕШКА О ПРИРЕЂИВАЧУ	337
ЛИТЕРАТУРА	339